

I. KRONIKA

5 IX

Puławy. List do Rady Państwa udzielający poparcia Lechowi Wałęsie w rozmowach "okrągłego stołu" sygnowany przez zakłady pracy Puław i okolic: Zakłady Azotowe, Lubelskie Zakłady Futrzarskie w Kurowie, Przedsiębiorstwo Budownictwa Przemysłowego, Puławską Spółdzielnię Mieszkaniową, Szkoły podstawowe i średnie, Zespół Opieki Zdrowotnej, Wojewódzki Ośrodek Postępu Rolniczego w Końskowoli, Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa, Biuro Projektów Zakładów Azotowych, Przedsiębiorstwo Budownictwa Wodnego, Instytut Weterynarii, Instytut Nawozów Sztucznych, PTSB Transbud, Prefabet.

W okresie 5-18 IX /doniesienie z 22 IX/ w 14 zakładach zebrano 2621 podpisów /np. w Lubelskich Zakładach Futrzarskich w Kurowie podpisało ponad 50% załogi, w Wojewódzkim Ośrodku Postępu Rolniczego w Końskowoli - 70%/.

Akcja trwa nadal.

18-24 IX

Gmina Opole Lubelskie. Kolportowano zaproszenie o treści:

"Czas przyszedł pogadać o okrągłym stole i chłopskich związkach zawodowych, tych z 81 roku. Dlatego w dniu 25 IX 1988 prosimy chłopów gminy Opole i sąsiednich gmin na spotkanie do kaplicy w Wandalinie. Msza św. o godz. 11,45, po mszy odczyt: "Wieś polska dziś" oraz dyskusja.

Podpisano - za grupę inicjatywną NSZZ "S" Wiejska: Stefan Solis PS. Zatrzymanie ogłoszenia jest czynem niegodnym."

25 IX chłopci z gminy spotkali się i uchwalili rezolucję:

"My rolnicy gminy Opole Lubelskie i gmin sąsiednich, zgromadzeni na trzecim sejmiku w dniu 25 IX 1988 r. domagamy się, żeby w rozmowach przy "okrągłym stole" wzięli udział przedstawiciele Tymczasowej Krajowej Rady Rolników "S". Popieramy działania laureata pokojowej nagrody Nobla Lecha Wałęsy, przewodniczącego NSZZ "S" w kierunku porozumienia narodowego."

Podpisało 146 uczestników

Zbieranie podpisów trwa. /Poprzednie dwa sejmiki odbyły się w 1981 r./

21 IX

Gorzów. Oświadczenie Rady Regionu NSZZ "Solidarność":

"Rada Regionu NSZZ "S" w Gorzowie Wlkp udziela pełnego poparcia przewodniczącemu Związkowi Lechowi Wałęsie w jego cierpliwym i rozważnym dążeniu do osiągnięcia porozumienia z władzą. Chcemy wierzyć, że takie porozumienie jest możliwe, że dla władzy racją stanu jest Polska i przyszłość Polski a nie tylko utrzymywanie monopolu władzy za wszelką cenę. Jeżeli tak jest, to rozmowy przy okrągłym stole zaowocować muszą zaspokojeniem przynajmniej minimum aspiracji społecznych - legalizacją naszego związku, legalizacją na zasadach określonych w ratyfikowanej przez PRL Konwencji nr 87 MOP, a więc w kształcie i celach statutowych, o jakich zdecydowały w sposób wolny członkowie. W kraju pozbawionym swobód demokratycznych to rzeczywiście minimum, od którego odstąpić nie możemy. Dobitnie wyrazili to w sierpniowych strajkach robotnicy, wysuwając postulat legalizacji "S" i dla niego rezygnując z żądań płacowych. O ile władze nie zrozumieją tej konieczności, czeka nas dalsza walka o rzecz dla świata pracy najważniejszą, o wolny związek zawodowy, taki który będzie w stanie w sposób skuteczny bronić naszych interesów zawodowych, materialnych, socjalnych, politycznych i kulturalnych. Nie damy się oszukać twierdzeniem, że o naszych interesach pracowniczych rozmawiać mamy z dyrekcjami "samodzielnych" przedsiębiorstw, że wystarczą do tego związki już istniejące. Związki te tworzone przez dyrekcje zakładów od początku skażone są oportunistycznym i nigdy interesów pracowniczych nie bro-

niły. W sytuacji państwa komunistycznego jedynym pracodawcą decydującym o warunkach pracy i poziomie naszego życia jest właśnie to państwo. W warunkach państwa komunistycznego spór zbiorowy prowadzić trzeba nie z przedsiębiorstwem a z państwem. Siadając do okrągłego stołu władza musi przyjąć do wiadomości, że albo wypuści ze swoich rąk gospodarkę, uwalniając ją z okowów nomenklatury i doktrynalnych ograniczeń, albo zgodzi się na taki związek zawodowy, który będzie dla niej równym partnerem. My nie mamy się dokąd cofać. W imię obietnicy "świetlanej przyszłości" przez ponad 40 lat zmuszeni byliśmy do wyrzeczeń materialnych i rezygnacji z podstawowych praw ludzkich i obywatelskich. Teraz oczekujemy wyrzeczeń od władzy. Wyrażając zaufanie do Lecha Wałęsy jako do naszego przedstawiciela przy okrągłym stole, wzywamy wszystkich członków związku rejonu gorzowskiego do udzielenia mu poparcia w formie najskuteczniejszej: przez tworzenie w zakładach komitetów założycielskich "S" i składanie wniosków o rejestrację do sądu. Niedługo w "Stilonie" i "Gomadzie". Związek "S" gwarantuje pomoc materialną i prawną wszystkim, którzy byliby z tego tytułu represjonowani. Informacji o temacie sposobu powoływania komitetów i składania wniosków udzielają członkowie Rady: Grażyna Pytlak, zam. Gorzów Wlkp, ul. Małkowskiego 13 m.3, tel. 73796 Rafał Zapadka, zam. Gorzów Wlkp, ul. Frydryka 1 D m.22, tel. 72261 Stanisław Żytkowski, zam. Gorzów Wlkp, ul. Kołłątaja 8 A, m. 1 "Oświadczenie podpisało 31 członków Rady Rejonu

X 21 IX 1988 Rada Regionu przyjęła do składu 2 nowych członków: Mariusza Bigosa i Jarosława Porwicha, członkowie KZ w "Stilonie".

22 IX

Warszawa. Stanowisko Wojewódzkiej Rady Rolników w sprawie uczestnictwa rolników w rozmowach przy okrągłym stole:

"Wojewódzka Rada Rolników "S" woj. warszawskiego, na posiedzeniu w dniu 22 września 1988 r. ustaliła swoje stanowisko do odnośnie udziału przedstawicieli rolniczej "S" w obradach przy okrągłym stole. W związku z tym przypominamy sobie fakty, mające historyczne i prawne znaczenie w życiu społecznym i związkowym ruchu "S" - zarówno w przeszłości jak i obecnie:

1. NSZZ Rolników Indywidualnych "S" został zarejestrowany w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie dnia 12 maja 1981 r. na podstawie tak zwanej małej ustawy o związkach zawodowych rolników indywidualnych, uchwalonej przez Sejm PRL w dniu 6 maja 1981 r. Fakt prawnego uznania przez państwo związku zawodowego rolników świadczy o tym, że rolnicy mają prawo do organizowania się w związkach zawodowych jak każda grupa zawodowa.

2. Podczas stanu wojennego uchwałą Sejmiku PRL pozbawiono rolników prawa do posiadania związków zawodowych, co nie oznaczało, że rolnicy nie mają prawa domagać się swoich związków zawodowych, lub, że zrezygnowali z działalności w NSZZ RI "S".

23 XI 1986 r. powstała Tymczasowa Krajowa Rada Rolników "S" - jako krajowa przedstawicielka i koordynatorka działalności zdelegalizowanego NSZZ RI "S". Radę stanowi 30-tu stałych członków delegowanych przez Zarządy Wojewódzkie Związku. Uważamy, że członkowie Rady są autentycznymi reprezentantami rolników i powinni wziąć udział w rozmowach przy okrągłym stole.

3. Wrażamy całkowite poparcie dla stanowiska Krajowej Rady Rolników "S" i uważamy za niezbędny udział przedstawicieli Rady w rozmowach przy okrągłym stole, w osobach:

Józef Ślisz /woj. rzeszowskie/ - przewodniczący TKRR "S";
Gabriel Janowski /woj. warszawskie/ - członek prezydium TKRR "S";
Artur Balasz /woj. szczecińskie/ - członek prezydium TKRR "S", przedstawiciel rolników w Komitecie Strajkowym zrzeczinie w sierpniu 1988 r.

4. Oczekujemy relegalizowania NSZZ "S", zez co rozumiemy relegalizowaniem ten uważamy z naszej strony. Niech fakty te będą wyrazem naszej nadziei, że w tym celu należy podjąć odpowiednie kroki.

5. Wzywamy zarządy gminne NSZZ "S" do aktywnej działalności na swoich terenach. Niech fakty te będą wyrazem naszego poparcia dla Lecha Wałęsy starającego się o możliwość relegalizacji "S".

ików "S" /woj. warszawskie/ przy okrągłym stole:

Warszawskiego, na posiedzeniu w dniu 22 września 1988 r. ustaliła swoje stanowisko do odnośnie udziału przedstawicieli rolniczej "S" w obradach przy okrągłym stole. W związku z tym przypominamy sobie fakty, mające historyczne i prawne znaczenie w życiu społecznym i związkowym ruchu "S" - zarówno w przeszłości jak i obecnie:

1. NSZZ Rolników Indywidualnych "S" został zarejestrowany w Sądzie Wojewódzkim w Warszawie dnia 12 maja 1981 r. na podstawie tak zwanej małej ustawy o związkach zawodowych rolników indywidualnych, uchwalonej przez Sejm PRL w dniu 6 maja 1981 r. Fakt prawnego uznania przez państwo związku zawodowego rolników świadczy o tym, że rolnicy mają prawo do organizowania się w związkach zawodowych jak każda grupa zawodowa.

2. Podczas stanu wojennego uchwałą Sejmiku PRL pozbawiono rolników prawa do posiadania związków zawodowych, co nie oznaczało, że rolnicy nie mają prawa domagać się swoich związków zawodowych, lub, że zrezygnowali z działalności w NSZZ RI "S".

23 XI 1986 r. powstała Tymczasowa Krajowa Rada Rolników "S" - jako krajowa przedstawicielka i koordynatorka działalności zdelegalizowanego NSZZ RI "S". Radę stanowi 30-tu stałych członków delegowanych przez Zarządy Wojewódzkie Związku. Uważamy, że członkowie Rady są autentycznymi reprezentantami rolników i powinni wziąć udział w rozmowach przy okrągłym stole.

3. Wrażamy całkowite poparcie dla stanowiska Krajowej Rady Rolników "S" i uważamy za niezbędny udział przedstawicieli Rady w rozmowach przy okrągłym stole, w osobach:

Józef Ślisz /woj. rzeszowskie/ - przewodniczący TKRR "S";
Gabriel Janowski /woj. warszawskie/ - członek prezydium TKRR "S";
Artur Balasz /woj. szczecińskie/ - członek prezydium TKRR "S", przedstawiciel rolników w Komitecie Strajkowym zrzeczinie w sierpniu 1988 r.

4. Oczekujemy relegalizowania NSZZ "S", zez co rozumiemy relegalizowaniem ten uważamy z naszej strony. Niech fakty te będą wyrazem naszej nadziei, że w tym celu należy podjąć odpowiednie kroki.

5. Wzywamy zarządy gminne NSZZ "S" do aktywnej działalności na swoich terenach. Niech fakty te będą wyrazem naszego poparcia dla Lecha Wałęsy starającego się o możliwość relegalizacji "S".

Jesteśmy głęboko przekonani, że "nie ma wolności - bez CAŁEJ "Solidarności"!"

Niniejsze stanowisko postanowiono przekazać: Episkopatowi Polski, Lechowi Wałęsie - przewodniczącemu NSZZ "S", Józefowi Śliszowi - przewodniczącemu TKRR RI "S", prof. Andrzejowi Stelmachowskiemu, gen. Czesławowi Kiszczakowi.

Podpisało 8 przedstawicieli rolniczej "Solidarności".

23 IX

Poznań. Po dwuletnich staraniach zarejestrowano organizację akademicką Związek Akademicki Młoda Polska. Celem organizacji jest kształtowanie osobowości młodzieży akademickiej w oparciu o nauczanie Kościoła katolickiego, pogłębianie świadomości religijnej i patriotycznej. Siedzibą związku jest Poznań, a terenem działania woj. poznańskie.

Kraków. Komunikat:

"23 IX odbyło się spotkanie przedstawicieli struktur związkowych NSZZ "S" 28 krakowskich zakładów pracy i instytucji z nowopowstałym Regionalnym Komitetem "S" Małopolska. Organizatorzy spotkania, przedstawiciele komitetu organizacyjnego NSZZ "S" KM HiL poinformowali zebranych o sytuacji związku w kombinacie oraz złożyli wniosek porządkujący tryb tworzenia przedstawicielstwa "S" w regionie.

Przyjęto następujące ustalenia:

1. Jawny RKS winien posiadać strukturę federacyjną i składać się z delegatów jawnych komitetów organizacyjnych i komitetów założycielskich, a także przedstawicieli innych struktur zakładów i instytucji regionu.

2. Delegat każdej z wyż.wym. struktur musi posiadać pisemną delegację ogniwa, które reprezentuje, przy czym

a/ prawo głosu opiniodawczego posiadają wszyscy członkowie RKS,

b/ przy podejmowaniu decyzji prawo głosowania przysługuje tylko jawnym przedstawicielom według zasady jeden mandat na 1000 członków związku, poniżej 100 członków mandat nie przysługuje. Ogniwa liczące mniej niż 100 członków mogą się łączyć w grupy celem nabycia prawa głosu dla wybranego reprezentanta.

3. Delegatami do KKW winno być dwóch przedstawicieli, w tym delegat KM HiL.

4. Dotychczasowy RKS musi zdać sprawozdanie ze swej działalności, rozliczyć finanse, zinventaryzować majątek związku, powinien uzyskać absolutorium według obowiązujących zasad. Oficjalne oświadczenie w tej sprawie wyda RKS po swoim najbliższym posiedzeniu w pełnym składzie."

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele następujących zakładów: Huty im. Lenina, Kombinatu "Telpod", Zakładów "Vistula", Instytutu Górniczego, Instalprojektu, Akademii Medycznej, Instytutu Fizyki Jądrowej, Instytutu Gazownictwa, Instytutu Górniczego Naftowego - Zakład Doświadczalny, PLL Lotu, Zakładu Przetwórstwa Hutniczego w Bochni, Elektrociepłowni "Łęk", Elektrowni "Skawina", Energoprojektu, Instytutu Obróbki Skrawaniem, PAN-u, Kombinatu "Polkabel", Akademii Rolniczej, Porozumienia 5 wydawnictw krakowskich, Instytutu Podstaw Metalurgii, WSK - Zakładów Lotniczych, UJ-u, a także członkowie Komisji Interwencji i Praworządności.

Wrocław. Spotkanie członków RKW z przedstawicielami komórek "Solidarności" z 17 zakładów pracy: Pafawagu, Dokmelu, Jelcza, Miejskiego Przedsiębiorstwa Gospodarki Ciepłej, Polaru, WSK "Hydral", ZNTK-u, Spółdzielni Inwalidów, Stoczni Rzecznej, MPK, "Chemii", Inco Tarnogaju, Centrali Rybnej, Chemitexu, Pilmedu, Wodrołu oraz reprezentantami służby zdrowia. Władysław Frasniewicz zdał relację z ostatniego spotkania z władzami. Druga część obrad poświęcona była wznowianiu jawnej działalności "Solidarności" w zakładach. Przedstawiciele komitetów założycielskich przedstawiali swoje doświadczenia z pracy związkowej. Większość obecnych opowiedziała się za zawiązywaniem jawnych komitetów.

24 IX

Kielce. Posiedzenie KIK-u /rozwiązany w roku 1982/. Obecnie uzyskał zgodę

na wznowienie działalności. Prezesem został de Stanisław Żak /prezes z 1981 r., pracownik WSP w Kielcach, usunięty z uczelni, obecnie pracuje jako nauczyciel w szkole podstawowej pod Kielcami, gdzie uczy języka polskiego/, wiceprezesami: Edward Rzepka, Tymoteusz Wróblewski /były radny WRN/, sekretarzem: Elżbieta Anderman, skarbnikiem: Andrzej Bobiński. Członkowie zarządu: W. Arczyński /były sekretarz zarządu Regionu "S" Ziemi Świętokrzyskiej/ i Marek Eberhard /obecnie członek zarządu Rady Pracowniczej zakładów "Chemar"/.

25 IX

Białystok. Na spotkaniu 18 zakładów pracy, przedstawiciele Zarząd Regionu i Rady Rolników Indywidualnych NSZZ "S" Ziemia Białostocka przyjęto dokument:

"W trosce o wyżywienie narodu, w katastrofalnej sytuacji ekonomicznej rolnictwa, zawiązała się Rada Rolników Indywidualnych Ziemi Białostockiej. W sprawach najwyższej wagi zwróciła się ona do wojewody białostockiego z propozycją rozmów.

Głębokim niepokojem napawa nas fakt, że odpowiedzią władzy na tę propozycję stały się wezwania członków Rady na przesłuchania. Zmuszeni jesteśmy wyrazić nasz zdecydowany protest przeciwko tego rodzaju praktykom godzącym w proces porozumienia. Jednocześnie apelujemy do ob. wojewody o podjęcie oferty Rady Rolników NSZZ "S" Ziemi Białostockiej i niezwłoczne wyznaczenie terminu rozpoczęcia rozmów."

Podpisali przedstawiciele 18 zakładów pracy: Fabryka Przyrządów Uchwytów, ELTOR, Fabryka Podzespołów Tel. "Unitra-Bialet", Woj.Przeds.Energii Ciepłej, Elektrociepłownia II, ESP, Przeds.Pasmanteryjne "Pasmanta", PTHW, Miejski ZOZ, Zakład Elektronicznej Techniki Obliczeniowej, INWESTOPROJEKT, Filia UW, Okr.Przeds.Przem.Mięsnego, Biał.Fabryka Mebli, Dyr.Rejonowa Kolei Państw., ITO, PSS SPOŁEM, ZOZ przeciwgruźliczy.

Za Zarząd Regionu: Stanisław Marczuk.

Gdańsk. Posiedzenie KKW NSZZ "S": Komunikat: W posiedzeniu uczestniczyli przedstawiciele komitetów strajkowych oraz delegacja Tymczasowej Krajowej Rady Rolników "S". Omawiano aktualną sytuację. Z przedstawionych informacji wynika, że trwają jeszcze represje postrajkowe. Komisja Interwencji i struktury zakładowe zapewniają wypłatę utraconych zarobków. Wzrasta liczba komitetów założycielskich i organizacyjnych "S", co wskazuje na rosnącą aktywność naszego związku. Nowopowstały Serwis Informacyjny "Solidarności" przedstawił swoją pracę w okresie strajkowym i postrajkowym. KKW dyskutowała nad tematyką i harmonogramem dalszych prac przygotowawczych do debaty okrągłego stołu.

Decyzją Lecha Wałęsy skład KKW został rozszerzony o przedstawicieli następujących komitetów strajkowych: MKS Szczecin, MKS Gdańsk, MKS Jastrzębie, KS Stalowa Wola, KS Nowa Huta. Nazwiska przedstawicieli zostaną ustalone przez wymienione komitety strajkowe. Do składu KKW został także dokończony przewodniczący Komisji Interwencji i Praworządności Zbigniew Romaszewski.

KKW NSZZ "S", Lech Wałęsa, MKS Gdańsk, MKS Jastrzębie,
MKS Szczecin, KS Nowa Huta, KS Stalowa Wola

Skład Serwisu Informacji "Solidarności": Robert Bogdański, Robert Kozak, Wojciech Maziarski, Tomasz Pękalski /Warszawa/, Danuta Winiarska /Lublin/.

Dolny Śląsk. Pielgrzymka ekologiczna w Zagłębiu Miedziowym do miejscowości Wysoka Cerkiew. Uczestniczyli mieszkańcy Lubina, Polkowic, Głogowa i okolic /ok.2,5 tys. osób/. Protestowano przeciw skażeniu środowiska, szczególnie przeciw budowie huty ołowiu koło Głogowa. Organizatorzy: bractwo oblatów od św. Brygidy w Głogowie i Komisja Górnicza Zagłębia Miedziowego NSZZ "S". Prelekcje na tematy ekologiczne wygłosili członkowie RKW Dolny Śląsk: Leszek Budrewicz i Radosław Gawlik.

W czasie pielgrzymki kilkaset osób podpisało deklaracje przystąpienia do "S".

Zbrosza Duża - Warszawa. Komunikat nr 2 Komisji Organizacyjnej Polskiego

Stronnictwa Ludowego /wyjątki/:

"W miesiącu sierpniu po raz kolejny kraj ogarnęła fala robotniczych protestów. Dotyczyły one nieakceptowanego na gruncie polskim systemu politycznego, którego realia w ciągu minionych 40 lat doprowadziły do upadku wielu wartości społeczno-narodowych. Chłopi polscy, dostrzegając zagrożenia dla bytu narodowego jakie niesie komunizm, przyszedli z natychmiastową pomocą strajkującym robotnikom, realizując w ten sposób szczytne idee "S".

Polskie Stronnictwo Ludowe z zadowoleniem wita ponadklasowe współdziałanie ludzi pracy miast i wsi, popierając postulat relegalizacji "S" robotniczej jako niezależnego i samorządnego związku zawodowego.

/.../ Dążenia do realizowania demokracji społeczno-gospodarczej musi być utożsamiane z pełną demokracją polityczną. Działania te należy oprzeć na wolnym i świadomym obywatelu - tak w mieście, jak i na wsi - pozostawiając mu możliwość indywidualnego rozwoju.

/.../Mając powyższe na uwadze, Polskie Stronnictwo Ludowe domaga się jak najrychlejszego przeprowadzenia w Polsce wolnych i nieskrępowanych wyborów do Sejmu i Rad Narodowych. /.../"

27 IX

Szczecin. NZS powołało Jacka Motylewskiego /71-246 Szczecin, ul. Zawadzkiego 168/3, tel. 77460/ na rzecznika Związku; jest on jednocześnie przedstawicielem Centrum Informacji Akademickiej; Tomasza Siergieja /Szczecin, ul. Szafera 60 m. 4, tel. 527159/ - na reprezentanta szczecińskiego Biura Interwencji Akademickiej NZS.

Koło Regionu Środkowo-Wschodniego Kombatantów Walki o Wolność i Niepodległość /założone w 1981 r./ skierowało do Lecha Wałęsy list z poparciem jego starań o legalizację "S".

Jastrzębie Zdrój. Oficjalny komunikat z posiedzenia Tymczasowej Krajowej Komisji Górnictwa NSZZ "S":

"Dnia 27 IX w Jastrzębiu Zdroju odbyło się spotkanie TKKG NSZZ "S". Uczestniczyli członkowie Komisji: Ryszard Brzuzy /KWB Bełchatów/, Piotr Polmański /KWK Andaluzja/, Bogdan Nuciński /Zakł.Górnicy Lubin/, Zbigniew Gruca /Zakł.Robót Górn. Łączna/, Alojzy Pietrzyk /KWK Manifest Lipcowy/, Grzegorz Stawski /KWK Manifest Lipcowy/, Wiktor Krywulko /KWK XXX-lecia PRL/, prof. Paweł Czartoryski, mec. Leszek Piotrowski, Albin Janik /RKS Małopolska/, Jerzy Tarnawski /AGH/.

Omówiono sprawy organizacyjne i problemy postulatów strajkowych. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele niejawniej Komisji Górnictwa NSZZ "S", m.in. informując o jej rozwiązaniu. Jednocześnie zdecydowano, że pismo "Górniki Polski", wydawane od maja '84 przez niejawną KG NSZZ "S" staje się pismem TKKG "S". Postanowiono rozszerzyć zespół doradców o specjalistów z następujących dziedzin: prawa pracy, prawa górnictwa, ekonomii, płacy, ze szczególnym uwzględnieniem płacy w górnictwie. Wśród nich są: prof. Paweł Czartoryski, dr Tomasz Stankiewicz, mec. Jerzy Kurcjuś, mec. Leszek Piotrowski, dr Marek A. Nowicki.

Komisja podkreśla, że nie tworzy struktury zamkniętej. Zgodnie z wcześniejszą uchwałą z 20 IX 1988 jest tworzona przez przedstawicieli branż górniczych w kraju, w których działają już T.Komisje Założycielskie.

Komisja protestuje przeciwko rozpatrywaniu przez nieautentyczne reprezentacje pracownicze postulatów zakładowych zgłoszonych przez strajkujące załogi."

za TKKG NSZZ "S" - Grzegorz Stawski

Uchwała nr 4 MKS Jastrzębie z dnia 27 IX 1988:

"Członkowie MKS Jastrzębie na spotkaniu dnia 27 IX 1988 postanowili, że delegatem do KKW NSZZ "S" zostaje wybrany wiceprzewodniczący MKS Jastrzębie delegat do okrągłego stołu - Alojzy Pietrzyk."

Podpisał Krzysztof Zakrzewski przew.MKS Jastrzębie.

Kobyłka k/Warszawy. W przemysłowym Instytucie Maszyn Budowlanych zbierano podpisy pod następującym pismem:

"My, pracownicy PIMB w Kobyłce popieramy wszelkie inicjatywy zmierzające do relegalizowania działalności NSZZ "S". Uważamy przewodniczącego Lecha Wałęsę za reprezentanta naszych dążeń na forum okrągłego stołu. Uważamy, że główną przyczynę głębokiego kryzysu w Polsce stanowi brak poszanowania podstawowych zasad demokracji i podmiotowości społeczeństwa. Dlatego też oczekujemy, że obrady okrągłego stołu staną się milowym krokiem na drodze prowadzącej bezpośrednio i szybko do pełnego pluralizmu politycznego, społecznego i ekonomicznego."

Gorzów. 26 IX odbyło się piąte /od marca br./ spotkanie zwane "Gazetą mówioną". Spotkania odbywają się co miesiąc, uczestniczy w nich ok. 100 osób, w tym sporo młodzieży. W spotkaniach biorą także udział zaproszeni goście; wygłaszane są prelekcje na różne tematy, przede wszystkim związane z problemami regionu.

27 IX radio "S" nadało wieczorem na fonii TV kolejną audycję. Odczytano oświadczenie Rady Regionu z 21 IX. Paweł Szymkiewicz, członek Rady Regionu i Kom. Zał. w "Stilonie" odczytał apel do pracowników "Stilonu" o poparcie działań komitetów założycielskich zmierzających do stworzenia "S" w zakładzie.

Od grudnia 1987 radio "S" w Gorzowie nadało ponad 30 audycji. Pierwszą audycję nadano 29 IV 1983 r.

28 IX

Lublin. Oświadczenie Międzyuczelnianej Komisji NZS:

"W czasie, gdy władze deklarują chęć porozumienia narodowego, nadal trwa ja represje przeciwko robotnikom, którzy brali udział w strajkach sierpniowych, a także przeciwko czołowym działaczom opozycji. Domagamy się zaprzestania prześladowań i uwolnienia więźniów politycznych: Józefa Piniora, Czesława Borowczyka, Jolanty Skiby."

Podpisano: Międzyuczelniana Komisja NZS
przew. Eryk Chojnacki
wiceprzew. Dariusz Kosuń

Rzeszów.

Komunikat RKW NSZZ "S" Reg. Rzeszowskiego

Efektom sierpniowych strajków jest uznanie partnerstwa Lecha Wałęsy i innych działaczy "S" oraz stwierdzenie konieczności omówienia w obradach okrągłego stołu kształtu polskiego ruchu związkowego. W całym kraju i w naszym regionie robotnicy organizują się w jawne struktury "S". W związku z powyższym RKW uważa za konieczne:

1. Utworzenie Biura Koordynacyjnego NSZZ "S" w Reg. Rzeszowskim
2. Zabieganie o ścisłą współpracę zakładowych struktur "S" z autentycznymi Radami Pracowniczymi przedsiębiorstw
3. Zaapelować do Rady państwa PRL o uchylenie art. 60 Ustawy 3 o ZZ sprzecznego z art. 84 Konstytucji PRL i ratyfikowanymi przez Polskę konwencjami MOP. Chodzi o uchylenie klauzuli zawieszającej możliwość pluralizmu związkowego w zakładzie pracy gwarantowanego niniejszą ustawą. Kierując się troską o stworzenie optymalnych warunków dla obrad okrągłego stołu, a więc dążenie do nie podsycania i tak napiętej sytuacji społeczno-politycznej RKW apeluje do władz o nie podejmowanie jakichkolwiek akcji represyjnych wobec inicjatyw związkowych i obywatelskich oraz osób w nie zaangażowanych. W przypadku zaistnienia represji opinia publiczna będzie o nich natychmiast informowana. RKW będzie wspierać wszelkie inicjatywy zmierzające do legalizacji NSZZ "S". Z naszego upoważnienia osobami wspierającymi Komitety Organizacyjne NSZZ "S" oraz pracę Biura Informacyjnego-Koordynacyjnego są: Stanisław Łakomy, Zbigniew Sieczkosz i Marek Wójcik.

Łódź. Oświadczenie Międzyzakładowego Komitetu Organizacyjnego NSZZ "S":

"MKO NSZZ "S" udziela pełnego poparcia przewodniczącemu NSZZ "S" Lechowi Wałęsie w rozmowach okrągłego stołu. Uważamy, że miarą intencji władz jest przywrócenie pluralizmu związkowego, a w tym działalności NSZZ "S". Rozmowy te powinny doprowadzić do przełomu w historii powojennej Polski. Dzięki uzgodnieniu o wprowadzenie pluralizmu społecznego, gospodarczego i politycznego powinno nastąpić upodmiotowienie społeczeństwa i skuteczne wytyczenie drogi wyjścia z kryzysu."

Łódzka Fabryka Maszyn Jedwabniczych - Janusz Arent
ZWO "Vera" - Edward Pińkowski
ZPB im. Marchlewskiego - Teresa Zwawiec
ZPB "Morfeo" Ozorków - Mirosława Karolak
Uniwersytet Łódzki - Stanisław Malinowski
ZAE Ema-Elester - Barbara Filipek
ZPO "Emfor" - Aleksander Staniak
ZPW "Narcyzka" - Jerzy Kacterski
ZPO Różnik B - Kazimierz Kawokczyk
ZBR Balesie - Wojciech Tokarczyk

29 IX

Warszawa. List pracowników Muzeum Narodowego do Sejmu PRL:

"Niżej podpisani pracownicy Muzeum Narodowego w Warszawie wyrażają swe poparcie dla rozmów przy "okrągłym stole" i starań przewodniczącego Lecha Wałęsy, mających na celu przywrócenie legalnej działalności NSZZ "S".

Do wiadomości: Episkopat Polski, Lech Wałęsa, Dyrektor MN."

Do dnia 29 IX list ten podpisało 207 osób, m.in. prof. Stanisław Loren dr dr Janina Michałkowa, Agnieszka Morawińska, Janusz Zagrodzki.

List został wysłany 30 IX 1988 r.

II. RUCH WEWNĄTRZZWIĄZKOWY

19-23 IX

Poznań. Powstanie grupy inicjatywnej NSZZ "S" na Wydziale W-9 Zakładów Przemysłu Metalowego im. Cegielskiego w składzie: Przemysław Poprzycki, Marian Zarna, Paweł Głowacki, Krzysztof Michalewicz. Zbierano podpisy pod listem popierającym tę inicjatywę /103 - pierwszego dnia/. Wszystkich członków grupy inicjatywnej wzywano do dyrekcji na rozmowy ostrzegawcze.

20 IX: Wydział W-2 - powstanie grupy inicjatywnej: Eugeniusz Kaczmarek, Marian Materniak, Karol Krupczyński, Eugeniusz Skotarczak, Waldemar Strojowski, Adam Mioduchowski. Podobnie, jak na W-9, zbierano podpisy pracowników popierających działanie grupy /pierwszego dnia - 155/.

22 IX: Wydział W-3 - Oświadczenie Komisji Fabrycznej NSZZ "S" skierowane do dyrekcji Zakładu:

"Zawiadamiamy, że na podstawie ustaleń Komitetu Negocjacyjnego, który przekształcił się w Komitet Strajkowy powstała na terenie wydziału W-3, t.j. fabryki lokomotyw i wagonów Komisja Fabryczna NSZZ "S", która prowadzić będzie działalność związku do chwili przeprowadzenia w HCP zebrania wyborczego NSZZ "S". Komisja Fabryczna w swojej działalności będzie się kierowała statutem NSZZ "S" uchwalonym na I Zjeździe w Gdańsku w 1981 r., oraz Konwencjami MOP 37 i 98, ratyfikowanymi przez PRL."

Podpisali: Zdzisław Lewandowski - przewodniczący, Kazimierz Polowczyk, Henryk Mieloszyński, Kazimierz Danielewicz, Czesław Sajfer, Edward Dzięcioł, Władysław Olejniczak, Jerzy Michalak, Bogdan Klepak, Teofil Kamel.

23 IX. Komunikat o zebraniu roboczym grup inicjatywnych NSZZ "S" W-2 i W-9 informujący o przebiegu zebrania : ustalono wstępny program działania, stwierdzono konieczność utworzenia komisji wspólnej koordynującej prace grup inicjatywnych w poszczególnych fabrykach, uzgodniono sposoby informowania pracowników o działalności NSZZ "S".

W Zakładach trwa akcja zbierania podpisów pod deklaracjami członkowskimi /do 23 IX na W-9 zebrano 150 podpisów/.

Podobna akcja trwa także w poznańskich szkołach podstawowych i ponadpodstawowych. Obejmuje ok. 30-40 szkół. Powołano Komitet Organizacyjny NSZZ "S" pracowników Oświaty i Wychowania. Osobą koordynującą jest Karol Zajfer /zam. ul. 28 Czerwca 156/8/. Celem Komitetu jest reaktywowanie związku na obszarze Wielkopolski.

Grupa Inicjatywna NSZZ "S" powstała także przy poznańskim oddziale Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej. Wystosowano list do Sejmu informujący o powołaniu grupy i apelujący o pluralizm związkowy.

21 IX

Opole. W Opolskim Przedsiębiorstwie Budownictwa Przemysłowego nr 1 /oddział w Nysie/ powstał Komitet Organizacyjny NSZZ "S". Komitet sformułował następujące postulaty:

1. Podwyżka płac o 30 tys. zł rekompensująca wzrost cen.
2. Poprawa warunków socjalnych na budowach /zapewnienie bieżącej wody, ogrzewania/.
3. Deputat węglowy dla każdego pracownika.

4. Umożliwienie pracownikom zakupu materiałów budowlanych po cenie hurtowej /postulat powyższy wynika z faktu, że inne branże, np. energetycy mają znaczne zniżki na produkty wytwarzane przez macierzyste zakłady/.

5. Zmniejszenie administracji.

Rzecznikiem Komitetu jest pracownik przedsiębiorstwa i członek RKW regionu opolskiego Janusz Sanocki, Nysa, ul. Krzywoustego 24 m. 4.

Warszawa. Wniosek do sądu o rejestrację NSZZ "S" sygnowany przez Komitet Organizacyjny Huty Warszawa.

Komitety Organizacyjne powstały również w Instytucie Zoologii, Instytucie Biochemii i Biofizyki PAN /69 członków/ oraz w wydawnictwie "Sport i Turystyka" i Stołecznym Zespole Rehabilitacyjnym /60 członków./

22 IX

Warszawa. Uchwała pracowników Instytutu Biochemii i Biofizyki PAN w sprawie reaktywowania NSZZ "S":

"My pracownicy Instytutu Biochemii i Biofizyki P.A.N. powołując się na art. 10 ustawy z dnia 8 października 1982 r. (Dz.U. z 1985 r. nr 54, poz. 277) art. 84 Konstytucji PRL, art. 2 Konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy, oraz art. 22 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych tworzymy NSZZ "S" Pracowników Instytutu Biologii i Biofizyki P.A.N..
Cele związku, jego strukturę, prawa i obowiązki członków oraz inne wymagane ustawą dane określa uchwalony statut.
W skład Komitetu Założycielskiego, który upoważniony jest do podejmowania wszystkich czynności związanych z rejestracją Związku wchodzi następujące osoby:"

(podpisy, wraz z adresami 63 osób)

List pracowników tegoż Instytutu adresowany do Lecha Wałęsy z poparciem jego starań o legalizację "S":

"W oczekiwaniu na obrady tzw. okrągłego stołu, w najwyższym stopniu zaniepokojeni obecną sytuacją społeczną i ekonomiczną kraju, zwracamy się do Pana z wyrazami pełnego poparcia, jako wyraziciela rzeczywistej opinii społecznej.

Podobnie jak Pan uważamy, że tylko przestrzeganie zasad pluralizmu społecznego, ekonomicznego i politycznego może wyciągnąć Polskę z kryzysu.

Zakaz działania niezależnych organizacji związkowych, politycznych i kulturalnych, prześladowanie działaczy, tłumienie wolności słowa przez cenzurę, blokując ludzką inicjatywę i powodując zniechęcenie i apatię społeczeństwa, w istocie rzeczy godzą w interesy narodu i państwa.
Dlatego domagamy się pełnego respektowania zasad Konstytucji oraz Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, a w szczególności ponownej legalizacji NSZZ "S"."

za KZ NSZZ "S" Państwowego Instytutu Biologii i Biofizyki P.A.N (podpisane przez 19 osób)

23 IX

Łódź. Deklaracja Komitetu Organizacyjnego NSZZ "S" przy Zakładach Przemysłu Bawełnianego im. Marchlewskiego "Poltex":

"Komitet Organizacyjny NSZZ "S" przy Zakł.Przem.Bawełnianego im. Marchlewskiego POLTEX w Łodzi, ul. Ogrodowa 17 uprzejmie informuje Pana Dyrektora, iż w naszym zakładzie powstał Komitet Organizacyjny NSZZ "S". Skład Komitetu: Teresa Żwawiec, Krystyna Mokrzyńska, Franciszka Rochowczyk, Józefa Fabianowska, Adela Michalak, Grzegorz Kosiński, Leszek Michalak, Konrad Błaszczak, Zofia Pawlak, Teresa Mazur, Jan Miler."

Oświadczenie TKO NSZZ "S" skierowane do dyrektora Fabryki Maszyn Jedwabniczych:

"Informujemy, że z dniem 23 IX wznowiła swą działalność w Zakładach Tymczasowa Komisja Organizacyjna NSZZ "S" w niżej podpisanym składzie:
Adamczewski Ryszard, Woja Czesław, Zurawski Mirosław, Janusz Arent.

TKO zakładowa będzie funkcjonowała do chwili przeprowadzenia wyborów."

Członkowie RKW Łódź upoważnieni do udzielania informacji w sprawie tworzenia Związku:

Jerzy Dłużniewski - Łódź, ul. Północna 25 m 31 a, tel. 337264
Ryszard Kostrzewa - Łódź, ul. Kurczaki 25 m 13, tel. 482037

Paweł Lipski - Łódź, ul. Tomaszewicza 7, tel. 870619
Marek Edelman - Łódź, ul. Zelwerowicza 34a, tel. 784694
Jerzy Markiewicz - Piotrków Trybunalski, ul. Szeroka 14 m 3
Henryk Żebrowski - Zduńska Wola, ul. Sieradzka 16 m 54, tel. 6236.

Białystok. W Zakładzie Gazowniczym /liczącym kilkuset pracowników/ ^{pracow}63) pisało się pod postulatem legalizacji "S" i zadeklarowało chęć wstąpienia do NSZZ "S".

Pod podobnym pismem podpisali się niemal wszyscy /z wyjątkiem 3 osób/ pracownicy Zakładów Elektryfikacji Rolnictwa ELTOR. Wcześniej nie było neozwiązku.

Tarnów. W Zakładach Mechanicznych "Tarnów" powstał Komitet Założycielski "S". Liczy 18 pracowników.

24 IX

Lublin. Uchwała Komitetu Założycielskiego NSZZ "S" przy Fabryce Samochodów Ciężarowych:

"Komitet Założycielski NSZZ "S" przy FSC w Lublinie na posiedzeniu w 24 IX 1988 r. dyskutował nad możliwością szybszej i sprawniejszej działalności założycielskiej w fabryce. Na wniosek pracowników Zakładów A, W, C, O, R oraz CE i TF dokooptowuje się do KZ następujących członków: Tadeusz Olcha, tel. 559; Henryk Boguta, tel. 237; Tadeusz Grzegorzewski, 205; Jerzy Kulpa, tel. 378; Henryk Kowalski, tel. 245; Waldemar Szczepan tel. 519.

W celu sprawniejszego i operatywniejszego prowadzenia działalności założycielskiej tworzy się z dniem 4 X 1988 r. komitety założycielskie w zakładach i pionach: 1 - 12, Centralne Laboratorium, ZBM, żłobek, przedszkole, klub sportowy, zakład żywienia zbiorowego, przychodnia przyzakładowa, st. przemysłowa /wymienione wszystkie wydziały FSC/.

Członkowie KZ w wyżej wymienionych rejonach zostaną wybrani spośród pracowników, którzy wypełnią deklaracje chęci wstąpienia do naszego związku nie są członkami istniejącego związku i nie należą do żadnej organizacji politycznej i młodzieżowej, na zebraniach założycielskich do dnia 15 X 1988 r.

Odpowiedzialni za założenie Komitetów Założycielskich w poszczególnych rejonach są członkowie KZ fabrycznego. Wobec negatywnego wyroku sądu woj. w Lublinie KZ postanawia złożyć skargę rewizyjną do SN w Warszawie.

Ostatnio w środkach społecznego przekazu, jak w radio, telewizji i prasie oraz w radiowęźle fabrycznym w sposób obraźliwy, oszczerczy i tendencyjny przedstawia się święto pracy w Częstochowie w dniach 17 i 18 września. KZ stwierdza, że takie postępowanie władz nie doprowadzi do okrągłego stołu i porozumienia narodowego."

KZ NSZZ "S" - 12 podpisów członków KZ

25 IX

Lublin. Powstała Grupa Inicjatywna NSZZ "S" Wiejskiej gminy Opole Lubelskie w składzie: Julian Żelazko /Górna Owczarnia/, Andrzej Kania /Komaszyce/, Jan Wójcicki /Zadole/, Stefan Solis /Wandalin/.

Grupa inicjatywna nie zamierza wystąpić o rejestrację, zamierza natomiast o fakcie jej powstania zawiadomić naczelnika gminy.

Białystok. Fabryka Przyrządów i Uchwytów w Białymstoku. Zebranie Komitetu Zakładowego NSZZ "S" z mężem zaufania. Postanowiono, że w dniu 25 IX 1988 r. Komitet Zakładowy NSZZ "S" FPIU rozwiązuje się i powołuje Komitet Organizacyjny NSZZ "S" FPIU w składzie: Tadeusz Sosnowski - przewodniczący, Andrzej Jerzerych - wiceprzewodniczący, Lucjan Sitko, Sawa Lewandowski, Stanisław Kot, Janusz Jaroszuk, Andrzej Waluda, Kazimierz Kuszycki, Daniel Herman, Wiesław Targoński.

KO NSZZ "S" sformułował postanowienia:

1, Wystąpienie do sądu rejonowego w Białymstoku o rejestrację NSZZ "S" FPIU.

2. Wysłanie do przewodniczącego, pana Lecha Wałęsy, całkowitego poparcie w negocjacjach o legalizację NSZZ "S" przy okrągłym stole. Poparcia udzielił KO FPIU oraz ok. 1000 pracowników podpisanych pod petycją.

3. Wysłanie do Sejmu PRL ok. 1000 podpisów pracowników FPIU z żądaniem legalizacji NSZZ "S".

4. Poparcie inicjatywy rolników indywidualnych, jako Rada Rolników Indywidualnych Ziemi Białostockiej, która wystąpiła z propozycją spotkania się z wojewodą białostockim w celu zażegnania szeregu mankamentów występujących w rolnictwie naszego regionu. Odpowiednie oświadczenie podpisane przez KO NSZZ "S" FPIU zostanie skierowane do pana wojewody białostockiego i pana Jana Peszty-Boreckiego, rzecznika Rady.

5. Ponadto podjęto szereg postanowień ściśle dotyczących działalności NSZZ "S" na terenie FPIU w Białymstoku."

Za komitet organizacyjny
Tadeusz Sosnowski

Spotkanie 18 zakładów pracy regionu Białegostoku i przedstawicieli NSZZ "S" Rolników Indywidualnych. Na spotkaniu tym kilka zakładów pracy przedstawiło podpisy pod petycjami formułującymi żądanie relegalizacji NSZZ "S".
Wojewódzka Spółdzielnia Mleczarska, Zakład Remontowo-Montażowy Przemysłu Mleczarskiego /111 podpisów/; Przedsiębiorstwo Transportu Handlu Wewnętrznego /223 podpisy/; Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej /199 podpisów/; Białostockie Zakłady Podzespołów Technicznych "Unitra" /272 podpisy/; Przedsiębiorstwo Boprol /37 podpisów/; Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością "Ito" /12 podpisów/.

Śląsk. Do 25 IX wypłacono związkowe rekompensaty postrajkowe w kopalniach "XXX-lecia PRL" i "Borynia".

26 IX

Jastrzębie. Do 26 IX do NSZZ "S" wstąpiło ok. 11,5 tys. górników.

Bielsko-Biała. Fabryka Samochodów Małolitrażowych - do dyrekcji zakładów wpłynęło pismo zawiadamiające o podjęciu jawnej działalności przez NSZZ "S":

"W dniu 24 IX 88 odbyło się zebranie pracowników FSM zakładu nr 1 i zarządu, na którym podjęto decyzję o wznowieniu jawnej działalności NSZZ "S" na terenie zakładu. W tym celu powstała Komisja Organizacyjna NSZZ "S" FSI zakładu nr 1 i zarządu w następującym składzie: prezydium: Ryszard Pękala przewodniczący, Jan Frączek, Aleksander Marek, Andrzej Kralczyński, Edward Polak; członkowie: Adam Puda, Józef Chowaniec, Augustyn Gadzina, Czesław Wasilczyk, Piotr Stano, Jerzy Kucharski, Janusz Krzywonos, Bronisław Czuliński, Marek Chęciński, Zofia Borecka.

Podstawa prawna: Konstytucja PRL, art. nr 87 i 98 Konwencji MOP oraz art. 22 ust.1 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych i umowy społeczne z sierpnia 1980 r. Reaktywizując NSZZ "S" Komisja Organizacyjna kieruje się potrzebą zapewnienia pracownikom ochrony związkowej. Jednocześnie zwracamy się z prośbą o udostępnienie lokalu na terenie zakładu."

Do wiadomości: adresat, rada pracownicza, Lech Wałęsa

Komisja Organizacyjna

27 IX w zakładzie krążyła ulotka o podobnej treści zachęcająca pracowników do składania deklaracji wstąpienia bądź potwierdzenia przynależności do NSZZ "S".

Łódź. Powołanie Komitetów Założycielskich NSZZ "S" w Zakładach:

- Przemysłu Odzieżowego "Emfor": "/.../ Celem Komitetu jest doprowadzenie do uznania legalnej działalności Związku. Komitet przedstawi dyrekcji ZPO EMFOR postulaty zakłogi dotyczące spraw płacowych, BHP i organizacji produkcji. Komitet będzie prowadził swoją działalność do czasu wyborów Komisji Zakładowej NSZZ "S"."

Przewodniczący KO - Aleksander Stasiak

- Przemysłu Odzieżowego im. Próchnika, Zakład B: "/.../ Celem Komitetu jest doprowadzić do uznania legalnej działalności Związku. Komitet rozwią-

się do przeprowadzeniu wyborów do Komisji Zakładowej NSZZ "S".
Podpisał z upoważnienia ZKom.Org. NSZZ "S"
Kazimierz Kowalczyk

27 IX

Łódź. Apel Komitetu Założycielskiego NSZZ "S" przy Zakładach Przemysłu Odzieżowego im. Próchnika do załogi:

"Koleżanki i koledzy z ZPO im. Próchnika. Obecna sytuacja wymaga od wszystkich zajęcia aktywnej postawy. Niezależny i samorządny związek zawy stanowić będzie gwarancję obrony własnych praw. Wzywamy was do poparcia działań ZKO NSZZ "S". Będzie to pierwszy krok do rozpoczęcia jawnej i legalnej działalności Związku. Będzie to również wyraz waszego poparcia dla Lecha Wałęsy w jego rozmowach z rządem. Bez "Solidarności" żadne porozumienie nie jest możliwe."

przewodniczący KZ NSZZ "S" Paweł Lipski
członek " " " Antoni Wójcik

Warszawa. Komitet Organizacyjny Biblioteki Narodowej w Warszawie wystosował wniosek do sądu o relegalizację NSZZ "S". Skład Komitetu: Lubomir Krukowicz, Kazimierz Ossowski, Andrzej Urbański.

Według ostatnich informacji trwają prace przygotowawcze mające na celu ujawnienie działalności NSZZ "S" w wielu innych zakładach i instytucjach.

Puławy. Komisja Założycielska NSZZ "S" /licząca 11 osób/ z Zakładów Azotowych złożyła wniosek do sądu o rejestrację Związku. 28 IX zaczęto zbierać w Zakładzie podpisy pod deklaracjami członkowskimi.

Wałbrzych. Komitet Strajkowy kopalni "Viktoria" przekształcił się w Komitet Założycielski NSZZ "S" i 27 IX złożył wniosek do sądu o rejestrację. 28 IX dwóch członków tego Komitetu: Andrzej Chełkorski i Krzysztof Deska otrzymało wezwanie do SB.

Tychy. Oddział Fabryki Samochodów Małolitrażowych złożył wniosek do sądu /podpisało go 17 osób/ o rejestrację.

Szczecin. Port - do dnia 27 IX zebrano ok. 1000 podpisów pod deklaracją wstąpienia do "S". Port liczy ok. 6150 pracowników, z czego ok. 2000 to robotnicy.

Kraków. Muzeum Narodowe - złożono wniosek do sądu o rejestrację "S". W Komitecie Założycielskim jest 12 osób, m.in. dr Marek Roztworowski. Deklarację podpisało 130 osób.

28 IX

Stalowa Wola. Do 28 IX w Hucie Stalowa Wola powstało 15 Komitetów Organizacyjnych NSZZ "S" działających na różnych wydziałach. Coraz częstsze są przypadki występowania pracowników Huty z neozwiązków i z PZPR, bez inspiracji KO NSZZ "S". Dyrekcja Huty nadal odmawia podjęcia rozmów w sprawie przywrócenia do pracy Wiesława Turasza i Wiesława Wojtasa. Odwołali się oni do sądu pracy.

Szczecin. Zakończono wypłacanie zaliczek za okres strajku /po 1500 zł/. Płacono ponad 50 ml. zł.

Z informacji o wpłatach na fundusz strajkowy: pracownicy Zakładów Mechanicznych w Szczecinie. W "Gromadzie" zebrano 37 tys. zł., także dla Szczecina. Ogółem do dnia 21 IX 1988 w Gorzowie zebrano na rzecz strajkujących ok. 570 tys. zł.

Kraków. Uniwersytet Jagielloński. Komitet Założycielski NSZZ "S" /zebrany 28 IX/ opracował projekt deklaracji programowej, która będzie przedstawiona do akceptacji członkom Związku na zebraniu ogólnym. Zwołanie zebrania przewidywane jest w najbliższym czasie.

Główne tezy deklaracji to:

- uznanie pluralizmu za naczelną zasadę i współpraca tylko z tymi organizacjami, które przyjmują tę samą zasadę;
- wypełnianie zwykłych obowiązków związku zawodowego /sprawy socjalne, płacowe itp./;
- działanie na rzecz samorządności szkół wyższych - w tym celu podejmowanie współpracy z innymi organizacjami działającymi na uczelni i poza nią oraz z władzami uczelni.

Łódź. Ko-munikat Międzyzakładowego Komitetu Organizacyjnego NSZZ "S" Ziemi Łódzkiej:

W dniu 28.09.88 odbyło się zebranie założycielskie Międzyzakładowego Komitetu Organizacyjnego NSZZ "S" Ziemi Łódzkiej. W zebraniu udział wzięli przedstawiciele komitetów organizacyjnych i założycielskich NSZZ "S" z następujących zakładów pracy.

Łódzka Fabryka Maszyn Jedwabniczych Majed
Zakłady Przemysłu Odzieżowego "EMFOR"
Zakłady Przemysłu Odzieżowego Próchnik B
Fabryka Maszyn Jedwabniczych Majed
Zakłady Aparatury Elektrycznej EMA-ELESTER
Uniwersytet Łódzki
Zakłady Przemysłu Wełnianego NORBELANA
Zakład Wytwarzania Obiciowych VERA
Zakład Budowlano-Remontowy Polesie
Zakłady Przemysłu Bawełnianego im. Marchlewskiego
Ozorkowskie Zakłady Przemysłu Bawełnianego MORFEO
Kopalnia Węgla Brunatnego BĘŁCHATÓW

Celem MKO NSZZ "S" Ziemi Łódzkiej jest koordynowanie działalności powstających komitetów organizacyjnych i założycielskich w Regionie Ziemi Łódzkiej. Skład Komitetu będzie poszerzony przez dokooptację przedstawicieli nowostępujących komitetów założycielskich i organizacyjnych.

W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele RKW "S" Ziemi Łódzkiej. RKW "S" Ziemi Łódzkiej deklaruje gotowość współpracy z MKO oraz pomocy organizacyjnej, informacyjnej i technicznej. RKW "S" Ziemi Łódzkiej przekazuje do dyspozycji MKO Biuro Organizacyjne RKW:

Jerzy Dłużniewski, Łódź, ul. Północna 25 m 31, tel. 33 72 64
Marek Edelman, Łódź, ul. Zelwerowicza 34a, tel. 78 46 94

Za MKO:

Janusz Arent
Edward Pińkowski
Teresa Zwawiec
Miroslaw Karolak
Stanisław Malinowski
Barbara Filipek
Aleksander Staniak
Jerzy Kacperski
Kazimierz Kowalczyk
Wojciech Tokarczyk

za RKW "S":

Jerzy Dłużniewski
Ryszard Kostrzewa
Lipski

Śląsk Opolski. Powstał Komitet Organizacyjny w Dolnośląskich Zakładach Białoskórniczo-Rękawicznicznych "Renifer" w Opolu. Liczy 25 członków.

Pudnik. Powstał Komitet Organizacyjny w Spółdzielni Rzemieślniczej. Liczy 12 członków.

29 IX

Szczecin. Został złożony w sądzie wojewódzkim wniosek o rejestrację NSZZ "S" w zakładach MERATRONIX. Zakłady te liczą ok. 400 pracowników. Akces do związku /do 28 IX/ zgłosiło ponad 100 osób. Trwa akcja zbierania deklaracji.

Wrocław. W dniu 26 IX powstał KO NSZZ "S" we Wrocławskich Zakładach Włókien Chemicznych "Chemitex". Należy do niego 10 osób. Zbierają podpisy pod deklaracjami członkowskimi. Do dnia 29 IX zebrano ponad 600 podpisów. 20 osób wypisało się z neozwiązków.

Powstał KO NSZZ "S" /18 osób/ w Zakładach Naprawczych Taboru Kolejowego

nich, Piotr Ikonowicz, został skazany na 3 dni aresztu za "obrazę sądu", siedzenie z nogą założoną na nogę. Przed sądem odbyła się demonstracja, w czasie której zatrzymano Artura Koszykowskiego, Mirosława Borowczyka /syn Czesława/, Cezarego Mierzejewskiego, Jerzego Boguszewskiego i Ryszarda Bociana.

28 IX członkowie PPS rozdali na ulicach Wrocławia ok. 2,5 tys. ulotek informujących o procesie i jego przebiegu.

29 IX odbyła się następną rozprawa przeciwko działaczom PPS /wymienionym w informacji o rozprawie w dniu 26 IX/. Rozprawa była niejawną. Przemawiali adwokaci, a następnie sami oskarżeni. Rozprawa zakończyła się o godz. 13-ej. Sąd zapowiedział, że sentencja wyroku zostanie ogłoszona 3 X o godz. 12-ej. Przed salą odbyła się demonstracja, w której uczestniczyły osoby niewpuszczone na salę. Zatrzymano i skierowano na kolegium w trybie przyspieszonym: Miłkę Tyszkiewicz, Mirosława Borowczyka, Roberta Kazimierczaka, Roberta Majkę, Jacka Suchorowskiego.

28 IX kolegium skazało Ryszarda Bociana, członka KPN z Krakowa, uczestnika podobnej demonstracji, która odbyła się po poprzedniej rozprawie 26 IX - na 30 tys. zł grzywny z zamianą na 30 dni aresztu + 30 tys. zł nawiązki.

Bielsko-Biała. Członkowie Komitetu Organizacyjnego "S" w FSM byli 29 IX wezwani na rozmowy do dyrekcji. Wydano im zakaz opuszczania stanowiska pracy bez zgody przełożonego. Markowi Chęcińskiemu, który reprezentuje w Komitecie pracowników administracji, grożono zwolnieniem z pracy.

Polkowice. Kolegium ds. wykroczeń w Polkowicach skazało na karę grzywny w wysokości 35 tys. zł Tadeusza Cieślaka - górnika z Polkowic, wyrzuconego wcześniej z pracy za próbę organizowania strajku w sierpniu.

Stalowa Wola. Elżbieta Tyburek, świadek w sprawie samobójstwa Mieczysława Turbakiewicza w czasie strajku w Hucie, została znowu 29 IX zatrzymana na Komendzie MO w Stalowej Woli.

x x x

Dziękujemy Komitetowi Helsińskiemu i Komisji Interwencji i Praworządności NSZZ "Solidarność" za dostarczanie nam informacji i materiałów.

SIS

legalizacja Solidarności jest warunkiem minimum i nie podlegającym dyskusji. Zalewski mówił o konieczności zmiany pejzażu politycznego Polski, aby Solidarność nie musiała zastępować innych ruchów i organizacji społecznych. W dyskusji zwracano uwagę na luki w programach opozycji /Stefan Marody/, na konieczność wywalczenia zmiany ładu prawnego i instytucjonalnego /Jacek Kuroń, Andrzej Urbański/ i uznania realnego istnienia pluralizmu w Polsce /Leszek Moczulski/. Podkreślano także niebezpieczeństwo przyjęcia przez Związek współodpowiedzialności przy braku realnego wpływu na wydarzenia. Rejestrowanie Solidarności bez innych regulacji instytucjonalnych wystawiłoby ją na niebezpieczeństwo kompromitacji /Kuroń/. Mówiono też o problemach etycznych negocjacji /Ireneusz Krzemiński/, o kwestiach taktycznych /Gabriel Janowski, Leszek Moczulski/ oraz o niedostatecznym poinformowaniu społeczeństwa o przebiegu samych rozmów /Jerzy Wertenstein-Żuławski/.

Dyskusja potwierdziła, że legalizacja Solidarności nie może podlegać dyskusji, ale samo istnienie związku nie wystarczy do załatwienia polskich problemów. Następne zebranie klubu za 2 tygodnie.

Warszawa

Warszawa, 23.09.1988

Do Pana Przewodniczącego
NSZZ "Solidarność"
Lecha Wałęsy

My niżej podpisani pracownicy Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk w pełni popieramy Pana starania o przywrócenie demokracji w Polsce, o pluralizm polityczny i związkowy oraz o niezbędne zmiany gospodarcze, które pozwoliłyby przezwyciężyć głęboki kryzys w jakim od lat znajduje się nasz kraj.

(Tekst podpisany przez 66 osób. Podpisała większość profesorów Instytutu)

Niektóre nazwiska:
prof. Tadeusz Łepkowski
prof. Jerzy Jedlicki
prof. Andrzej Ajnenkiel
prof. Zbigniew Wójcik
prof. Marek Marian Drozdowski
prof. Marcin Kula
prof. Janina Leskiewicz
prof. Bronisław Geremek
doc. Krystyna Kersten
Andrzej Paczkowski
Jacek Szymanderski

Oświadczenie TKZ NSZZ "S" przy MPT

TKZ NSZZ "S" przy MPT zwróciła się z prośbą do przew. Komisji zakładowej Dominika Tyburskiego i działacza Duszp. Ludzi Pracy OCHOTA Krzysztofa szeligi o organizację jawnej działalności związku. Wymienione osoby wyraziły zgodę.

TKZ upoważnia wymienione osoby do reprezentowania interesów nowo reaktywowanego związku.

Pracowników zainteresowanych reaktywowaniem NSZZ "S" i chcących uczestniczyć w jego odbudowie zapraszamy do DLP Ochota mieszczącego się przy ul. Gorlickiej 5/7 w każdy poniedziałek od 16-ej do 18-ej.

Podpisano TKZ NSZZ "S" przy MPT

Ursus

Pracownicy ZM "Ursus" Henryk Tachasiuk, Marek Jarosiński i Mariusz Szulecki zostali przywrócenii do pracy. Dyrektor "Ursusa" wystosował w tej sprawie pismo do kierowników wydziałów, w których byli oni dotychczas zatrudnieni.

WARSZAWA

Komitet założycielski NSZZ "S" w FSO wysłał 15.09 list popierający do Lecha Wałęsy. podpisał z up. Tadeusz Rachowski

15.09 zebranie pracowników Zakładu Montażu Nadwozi 2200 z kierownictwem zakładu. Obecnych ok. 600 osób.

Zebrani robotnicy wyrazili poparcie dla Lecha Wałęsy i Legalizacji "S".

Śląsk

28.09 odbyło się spotkanie RKW NSZZ "S" Reginu Śląskiego, na którym Henryk Sienkiewicz zrezygnował z udziału w rozmowach okrągłego stołu. Poszerzono liczbę delegatów na regionalny zjazd "S" o reprezentantów nowych KZ. Zjazd ma na celu wyrażenie poparcia dla lecha Wałęsy w rozmowach przy okrągłym stole. Uzupełniono także skład Komisji rewizyjnej. Miało miejsce także omówienie spraw związanych z okrągłym stołem ze zwróceniem uwagi na sprawy górników.

Poznań

29.09 Tymczasowy Zarząd Regionu Wielkopolska powołał Regionalny Ośrodek Konsultacyjno-Informacyjny dla komitetów organizacyjnych, komisji zakładowych "S". Mieści się on przy ul. Ściegiennego 30 m 1. Kieruje nim Wiesław Chossa. Czynny jest od poniedziałku do soboty w godz. 15-20.00

OSWIADCZENIE

1. Od dnia 30 września 1988 r. Regionalny Komitet "Solidarności" Małopolska działa w składzie:

1/ Zbigniew Chłap	10/ Janusz Lupa
2/ Andrzej Dańko	11/ Maciej Mach
3/ Jan Dziadoń	12/ Barbara Niemiec
4/ Mieczysław Gil	13/ Andrzej Olejnik
5/ Stanisław Handzlik	14/ Tadeusz Piekarz
6/ Albin Janik	15/ Jacek Smagowicz
7/ Stefan Jurczak	16/ Jerzy Uczkiewicz
8/ Cezary Kuleszyński	17/ Jerzy Zdrada
9/ Janusz Kutymba	18/ Stanisław Zięba

Rozszerzanie składu RKS będzie następowało według zasad określonych w punkcie 3.

2. Członkami Krajowej Komisji Wykonawczej NSZZ "Solidarność" z Regionu Małopolska są: Stefan Jurczak i Mieczysław Gil.

3. RKS jest strukturą federacyjną i składa się z przedstawicieli komitetów organizacyjnych, komitetów założycielskich oraz innych struktur Związku w zakładach i instytucjach Regionu. O członkowstwie w RKS decyduje wielkość jawnej organizacji zakładowej według następujących zasad: - jeden mandat na 100 do 1000 członków, przy czym każdy następny zaczęty tysiąc członków uprawnia do kolejnego mandatu - organizacje zakładowe liczące poniżej 100 członków mogą się łączyć w grupy, w celu uzyskania mandatu dla swego przedstawiciela.

4. Szczegółowe zasady działania RKS zostaną określone w wewnętrznym regulaminie organizacyjnym.

5. W celu kontroli bieżącej działalności RKS zostanie wykonany zespół mężów zaufania pełniący do czasu wyborów rolę komisji rewizyjnej Regionu.

6. RKS działający do 12 września 1988 r. przedstawi pełne sprawozdanie ze swej działalności w celu uzyskania absolutorium od ogniw związkowych, których pracę koordynował.

7. RKS ponawia apel o podejmowanie jawnej działalności związkowej w zakładach pracy poprzez tworzenie komitetów założycielskich, komitetów organizacyjnych i komisji zakładowych NSZZ "Solidarność". Informacji w tych sprawach udziela członek RKS Jacek Smagowicz w Wikariacie "Solidarności" w Mistrzejowicach, w poniedziałki i czwartki, w godz. od 17.00 do 19.00.

Kraków, dnia 30 września 1988 r.

Przewodniczący Regionalnego Komitetu
"Solidarności" Małopolska

Stefan Jurczak

